

Dramatik A – forsøgslæreplan, stx, januar 2020

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Dramatik er et fag, som forbinder skabende processer inden for scenekunst med overvejelser over de æstetiske udtryk. Det betyder, at faget beskæftiger sig med at skabe, forstå og reflektere over forskellige former for iscenesættelse i en aktuell eller historisk kontekst.

Stoffet er teatrale iscenesættelser af menneskelige livsvilkår, handlinger og relationer. Udtryksmidlerne er scenekunstens: krop, stemme, sprog, rum og tekniske virkemidler.

Overvejelserne over de æstetiske udtryk går fra en beskrivelse og forståelse af samt refleksion over de skabende processer til analyse, fortolkning og perspektivering af iscenesættelsen.

Arbejdet med scenekunst integrerer det kommunikative, det refleksive, det kreative og det kollaborative med henblik på almen dannelse, identitetsudvikling og studiekompetence og åbner for forbindelser mellem elevernes faglige og personlige engagement.

1.2. Formål

Faget dramatik A bidrager til uddannelsens overordnede målsætning, ved at eleverne opnår indgående viden om og færdigheder i at skabe og analysere sceniske udtryk samt handlekraft til at udvikle og virkeliggøre egne ideer og lede skabende processer, herunder at indgå i forpligtende samarbejder om iscenesættelse for eller med en målgruppe. Således udvikles elevernes kreative og innovative kompetencer. Disse formål indfries både gennem det mundtlige og det skriftlige arbejde, gennem hvilket eleverne tilegner sig almindelig og studiekompetence.

Der lægges vægt dels på elevernes viden og kundskaber om samt færdighed i at organisere, analysere og vurdere den skabende proces, dels på deres færdighed i, såvel mundtligt og skriftligt, at analysere og vurdere det æstetiske udtryk. Elevernes evne til at kombinere teori og dramatisk praksis på en reflekteret måde står således helt centralt. Gennem arbejdet med udvalgte former for scenekunst og deres betydning for menneskelig erkendelse stimuleres eleverne til at reflektere over deres egen identitet, potentialer og omverden.

I arbejdet med faget dramatik og gennem inddragelse af kompetencer fra andre fag udvikler eleverne viden om og forståelse for kunst og kultur, europæisk og globalt.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- skabe og forstå forskellige former for sceniske udtryk
- analysere og kvalificere forståelsen af sceniske udtryk og manuskripter med præcis anvendelse af fagbegreber i såvel mundtlig som skriftlig form
- reflektere systematisk over den skabende proces og produktet
- forstå, sammenligne og kritisk anvende væsensforskellige scenekunststraditioner og -teorier
- arbejde kreativt, innovativt og selvstændigt, individuelt og i samspil med andre, med henblik på at udvikle og realisere sceniske idéer for eller med en målgruppe
- udfylde en plads som skuespiller og instruktør
- forstå og anvende teori om ledelse af kreative processer, herunder motivation og kommunikation
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- principper for udvikling og realisation af en scenisk idé
- principper for reception af og erkendelse gennem kunst
- grundlæggende begreber i arbejdet med instruktion og ledelse af kreative processer, herunder teori om motivation og kommunikation
- grundlæggende principper for udarbejdelse af scenografi og anvendelse af lyd- og lysteknik

- mindst tre væsensforskellige teorier om arbejdet med skuespil og scenekunst
- mindst fire væsensforskellige teatertraditioner med indbyrdes historisk spredning
- aktuel scenekunst og moderne principper for iscenesættelse og instruktion
- forestillingsanalyse og realisationsanalyse
- mindst tre dramatiske værker
- den levende teaterforestilling og andre performative udtryk set i en kunstnerisk, kulturel og global kontekst.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke være i stand til at opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i dramatik B skal perspektivere og uddybe kernestoffet, åbne for ny erkendelse, styrke elevernes forståelse for og bevidsthed om kvalitet og give eleverne forudsætninger for at indgå kompetent i fagligt samspil, så de kan leve op til uddannelsens overordnede målsætning. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4. Omfang

Det faglige stof i dramatik A udgøres af teatral udtryk, hvortil kommer et tekstmateriale med et forventet omfang normalt svarende til 300-450 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges således, at der i alle forløb er en integration af det praktisk-eksperimenterende og teoretisk-analyserende arbejde, og under hensyntagen til, at faget skal give eleverne sans for scenekunst som en måde at opleve, tænke, udforske og fremstille virkeligheden på.

Elevernes faglige læring opbygges ud fra to forskellige iagttagelsespositioner, den ene, når de som deltagere i en øvelse eller realisation får konkrete erfaringer med et stof, den anden, når de som tilskuere iagttager, giver respons, analyserer og reflekterer. På den måde bygger undervisningen bro mellem det skabende og det videnskabelige.

Det skriftlige arbejde tilgodeser såvel den aktivt skabende som den teoretisk-analytiske dimension i faget og tilrettelægges derfor, så eleverne beskæftiger sig med både realisationsanalyse og forestillingsanalyse. Arbejdet integreres i undervisningsforløbene, således at eleverne oplever både fordybelse i faglige problemstillinger og øvelse i formidling.

For at styrke elevernes forståelse for kvalitet skal der indgå forløb, hvor eleverne møder det professionelle miljø, enten som tilskuere eller i et samarbejde. Samarbejdet udfoldes gennem overværelse af prøveforløb og workshops samt beskæftigelse med en teatervirksomheds produktionsbetingelser. I mødet mellem faget dramatik og fagets professionelle anvendelse i det omgivende samfund styrkes elevernes bevidsthed om uddannelses- og erhvervs muligheder.

3.2. Arbejdsformer

Progressionen i undervisningen går fra arbejdet med enkle øvelser og realisationer af ideer eller tekster over småprojekter og korte kursusforløb til mindst to selvstændige projektarbejder. Den indledende fase vil være præget af lærerstyring og af, at hele holdet arbejder med fælles stof og problemstillinger, mens man senere veksler mellem lærerstyring og elevernes selvstændige arbejde i grupper.

I mindst to projektarbejder, hvoraf ét udvælges af eleverne til præsentation ved den afsluttende prøve, jf. pkt. 4.2., skal eleverne individuelt eller i grupper skabe en scenisk realisation og vise den for en målgruppe. I disse faser er lærerens rolle den konstruktivt kritiske vejleder og kommentator.

Projektarbejdet dokumenteres i en digital præsentation, der skal forklare og argumentere for projektarbejdets idé, beskrive og reflektere over realisationsprocessen, forholde sig til målgruppens reaktioner og vurdere proces og produkt.

Undervejs i undervisningen udarbejder eleverne en personlig portfolio, der indeholder dokumentation fra øvelser, realisationer og projekter samt fagligt funderede refleksioner over det skabende arbejde. Portfolien har til formål at fastholde flygtigt stof, træne formidling og skabe bevidsthed om læring. Den tid, der anvendes på portfolioarbejdet, skal afpasses efter, at der er tale om et hjælpemiddel til at nå de faglige mål. De digitale præsentationer og portfolien indgår i eksamensgrundlaget, jf. pkt. 4.2.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er progression og sammenhæng til skriftligt arbejde i de øvrige fag.

3.3. It

Dramatik A understøtter som fag det overordnede arbejde med elevernes digitale dannelse i den daglige undervisning og i enkelte forløb. Eleverne skal anvende digitale kompetencer i egne læreprocesser til at understøtte faglig udvikling med udgangspunkt i at:

- forholde sig og bidrage ansvarligt og reflekteret til digitale fællesskaber
- navigere, udvælge og forholde sig kritisk og analytisk til digital information
- anvende digital teknologi med henblik på formidling.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almindelige sider.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering er, at eleverne bringes til at reflektere over deres faglige udvikling fremadrettet. Elevernes evne til at arbejde med de praktisk-eksperimenterende dele af faget og forstå og formidle de teoretisk-analyserende elementer, mundtligt og skriftligt, er sammen med portfolien basis for den løbende evaluering. Læreren anviser på baggrund heraf, hvordan den enkelte elev kan nå en højere grad af opfyldelse af de faglige mål.

4.2. Prøveform

Der afholdes en skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer. Der prøves i forestillingsanalyse eller i realisationsanalyse.

Opgaven i forestillingsanalyse består af en filmet professionel forestilling eller uddrag heraf af en samlet varighed på højst 20 minutter, supplerende materiale om forestillingen samt et fokus for analysen.

Opgaven i realisationsanalyse består af højst otte sider tekst med tilhørende spørgsmål. På baggrund heraf udarbejder eksaminanden et begrundet forslag til en scenisk realisation.

Brug af internet er ikke tilladt.

Den mundtlige prøve

Der afholdes en mundtlig prøve i to dele med en varighed på tilsammen ca. 45 minutter for den enkelte eksaminand. Tiden fordeles med ca. 15 minutter til første del og ca. 30 minutter til anden del.

Den første del består i en præsentation af (dele af) den sceniske realisation fra ét af de mindst to projektarbejder valgt af eksaminanden/eksaminanderne, jf. pkt. 3.2. og en faglig samtale mellem eksaminand(er) og eksaminator om projektarbejdet. Der prøves i evnen til at skabe et scenisk udtryk og forstå og forklare centrale pointer i den skabende proces og produktet.

Præsentationens varighed er fem til syv minutter gange antallet af eksaminander. En gruppe består af højst fem eksaminander. Ved præsentationen kan eksaminanderne anvende et begrænset antal hjælpere, hvis indsats skal fremstå klart for eksaminator og censor. Hjælpere deltager ikke i samtalen og bedømmes ikke ved prøven.

Den faglige samtale om projektarbejdet indledes med et kort oplæg fra eksaminanderne med inddragelse af den digitale præsentation, jf. pkt. 3.2. Ved gruppevis præsentation af den sceniske realisation af projektarbejdet foretages den faglige samtale gruppevis. Når faglige forhold gør det nødvendigt, udtager skolens leder en eksaminand fra gruppevis samtale.

I tiden mellem undervisningens afslutning og prøven mødes læreren med holdet én til to gange for at vedligeholde elevernes færdigheder med henblik på præsentationen af den sceniske realisation af projektarbejdet og for at sikre den tekniske afvikling heraf.

Den anden del er en individuel, mundtlig prøve. Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid. Denne del af prøven består i en faglig samtale mellem eksaminand og eksaminator, hvor eksaminanden præsenterer sin analyse af et ukendt prøvemateriale og perspektiverer til kernestof og supplerende stof med inddragelse af sin portfolio, jf. pkt. 3.2.

Grundlaget for prøven er en opgave i et ukendt prøvemateriale, fordelt ved lodtrækning. Prøvematerialet består af tekstuddrag, fotos, illustrationer, eller levende billeder, der har relation til et af de forløb, der har været arbejdet med i undervisningen. Det ukendte prøvemateriale har et omfang på ca. tre normalsider, fire til seks fotos eller illustrationer eller op til ti minutters levende billeder. Prøvematerialet kan bestå af kombinationer af tekstuddrag, fotos, illustrationer og levende billeder. I så fald tilpasses omfanget, så eksaminandens arbejde er af et tilsvarende omfang som ved én materialetype. Prøvematerialet skal ledsages af et ark indeholdende de nødvendige fakta og eventuelt et kort resumé. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Den skriftlige prøve

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på:

- eksaminandens evne til selvstændigt at disponere sin fremstilling

- eksaminandens detaljerede forståelse af materialets indhold og form
- eksaminandens evne til at konkretisere og abstrahere
- eksaminandens evne til at trække linjer til relevante teorier og gennemgået stof
- eksaminandens evne til at anvende fagets metoder og terminologi
- eksaminandens evne til at formidle præcist, nuanceret og detaljeret.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens skriftlige præstation.

Den mundtlige prøve

Ved første del af den mundtlige prøve lægges der vægt på:

- projektarbejdets kompleksitet og sværhedsgrad
- realisationens grad af gennemarbejdelse
- eksaminandens evne til at kommunikere til målgruppen
- eksaminandens indsigt i og bevidsthed om hele projektarbejdet, herunder organisering af den kreative proces
- eksaminandens evne til i dialog med eksaminator og censor at udfolde nye sider af projektarbejdet.

Ved anden del af den mundtlige prøve lægges der vægt på:

- prøvematerialets sværhedsgrad
- eksaminandens detaljerede forståelse af prøvematerialets indhold og form– eksaminandens evne til at trække linjer til relevante traditioner og teorier
- eksaminandens evne til at anvende fagets metoder og terminologi.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til:

- at behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.